

4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrexport.gov.ua/>.

5. О. І. Жилінська, О. Чулак. Фармацевтичний ринок: Україна в контексті світових тенденцій / Теоретичні і прикладні питання економіки. Випуск 27. – Т. 1. – С. 252–259.

ВІКТОРІЯ ГУСАК

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач Пазізіна С. М.

УКРАЇНА НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Актуальність дослідження. Природно-кліматичні умови та родючі землі України сприяють вирощуванню зернових культур і дозволяють отримувати високоякісне продовольче зерно, в обсягах, достатніх для забезпечення внутрішніх потреб і формування експортного потенціалу.

Зернове господарство України є найбільш ефективною і стратегічною галуззю народного господарства. Зерно становить основу продовольчої безпеки держави. Тому й дослідження питань розвитку зернового ринку є актуальними.

У найближчий час пріоритетним напрямом зовнішньоекономічної політики нашої держави має стати розвиток експортного потенціалу зерново-продуктового підкомплексу.

Варто зазначити, що за сучасних умов зерновий потенціал України використовується лише на третину. Разом з тим, незважаючи на проголошені пріоритети нарощування потенціалу України щодо експорту зерна, сьогодні на державному рівні немає стратегії і тактики їх здійснення та обґрунтованих механізмів реалізації зазначених пріоритетів державницьких підходів щодо освоєння ринків збуту зерна підприємствами не лише іноземного походження, а й державними структурами, як це здійснюється у розвинених країнах світу.

Основними країнами-імпортерами зерна з України є країни СНД, Великобританія, Франція, Німеччина, Бельгія, Нідерланди, Швейцарія, Італія, Данія, Норвегія, Австрія, Швеція, Бразилія та деякі африканські країни. Найбільш залежними від імпорту пшениці є країни північної Африки, такі як Алжир, Марокко, Єгипет та країни Азії (Іран, Йорданія, Пакистан, Корея та ін.). Саме вони є найбільш перспективними ринками збуту вітчизняного зерна.

Найбільшим попитом на світовому ринку зернових користується пшениця, торгівля якою в багатьох країнах залишається під державним контролем. Україна входить до десятки світових нетто-експортерів пшениці (у 2008/2009 МР було експортовано 2,67% від усього експорту пшениці в світі).

Країни ЄС – найбільший імпортер сільськогосподарської продукції у світі, тому експорт аграрних товарів з боку українських виробників орієнтований, перш за все, на цей регіон. Загалом на країни Європи припадає 35–40% експорту української пшениці.

Зерновий ринок являє собою систему товарно-грошових відносин, що виникають між його суб'єктами в процесі виробництва, зберігання, торгівлі та використання зерна на засадах вільної конкуренції, вільного вибору напрямів реалізації зерна та визначення цін, а також державного контролю за його якістю та зберіганням.

Суб'єктами ринку зерна є товаровиробники зерна, підприємства по зберіганню зерна, суб'єкти заставних закупок зерна та проведення інтервенційних операцій, акредитовані біржі та інші.

Прийнявши у 2002 році Закон України "Про зерно та ринок зерна в Україні" держава визначила пріоритетність виробництва зерна і взяла на себе зобов'язання сприяти розвитку та стабільному функціонуванню його ринку. Визначені засади державної політики щодо регулювання ринку зерна. Це, насамперед, надання пріоритетної бюджетної, кредитної та інвестиційної підтримки суб'єктам заставних закупівель зерна та проведення інтервенційних операцій, забезпечення внутрішніх потреб держави у продовольчому, насінневому, фуражному, технічному зерні та заходів щодо нарощування його експорту; встановлення мінімальної гарантованої ціни на заставне зерно.

Пріоритетними кроками у вирішенні зернової проблеми є досягнення рівноваги попиту та пропозиції, удосконалення державного регулювання та механізмів підтримки виробництва, забезпечення виваженої цінової політики, нарощення експортного потенціалу, формування належної інфраструктури зернового ринку, тощо.

Для забезпечення ефективного функціонування зернового ринку в перспективі, необхідно внести зміни до Податкового Кодексу України в частині:

Посилення ролі держави в регулюванні економіки актуалізує для України потребу формування та забезпечення національної експортної зернової стратегії. Виходячи з цього, необхідні такі цільові орієнтири:

- підвищити прибутковості національних зерновиробників на основі використання платоспроможного потенціалу світового ринку;

- здійснювати управління продажами зернової продукції на світовому ринку з метою збільшення валютних надходжень в Україну та державну підтримку нових концепцій виходу на перспективні локальні світові ринки;

- забезпечити конкурентоспроможність зернового продукту України (в тому числі за рахунок оптимізації кількісних, якісних та комерційних втрат у зерновому секторі);

- диверсифікація ринків збуту національного зерна.

Одним із важливих напрямків підтримки експорту є розбудова систем річкових та морських припортових елеваторів. При виробництві у 2015 році 71 млн. т. зерна в Україні достатньо наявних потужностей для його зберігання, оскільки 9,0 млн. т. буде вироблено і використано у господарствах населення, а кукурудза буде надходити у склади не раніше вересня місяця, 4,5 млн. т. зерна буде використано на корм худобі та 2,1 млн. т. – для переробки на харчові і не харчові цілі.

Однак при збільшенні у 2015 році експорту зерна до 35–36 млн. т., необхідно збільшити відвантаження його щомісяця до 3,0–3,5 млн. т., що

вимагає організації чіткої роботи портових елеваторів, або побудови нових потужностей на 8,5–9,0 млн. т.

Література

1. Боднар О. В. Формування цінових тенденцій на зерновому ринку України / Боднар О. В. // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2010. – Випуск 154.1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnuu/2010_154_1/10bov.pdf.

2. Нікішина О. В. Стратегічні орієнтири розвитку зернового ринку України / Нікішина О. В. // [Електронний ресурс]. Режим доступу http://www.confcontact.com/20110629/6_nikish.htm.

3. Дергалюк І. В. Національні інтереси України на світовому ринку зерна // Вісник Академії митної служби України. Серія «Економіка» – 2009. – № 1. – С. 80–87.

4. Василькова К. І. Як заробити на врожаї // Економічна правда [Електронний ресурс]. – <http://www.epravda.com.ua/columns/4ab1f3c2237c5/>.

МИКОЛА ЖАВКО

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Гродський С. В.

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКСПОРТУ ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНОЮ

Зараз наша країна експортує продовольчу і сільськогосподарську продукцію в 190 країн світу та посідає провідні позиції на світовому ринку, зокрема, з експорту олії.

Головними продуктами експорту в 2016 році традиційно були зернові культури, олія і насіння олійних культур, соя, цукор та м'ясо. Ключовими ринками збуту були країни Азії (45,9% експорту, 7 мільярдів доларів), Євросоюзу (27,5%, 4,2 мільярда доларів), Африки (15,7%, 2,4 мільярда доларів), СНД (7,7%, 1,2 мільярда доларів), а також США (0,9%, 45 мільйонів доларів).

В загальному в українському експорті в 2016 році домінували продовольчі товари та сировина для їх виробництва (45,4%) а також чорні та кольорові метали та вироби з них (24,1%), причому в 2016 році обсяги експорту продовольчих товарів та сировини для їх виробництва зросли як в абсолютному, так і у відносному вимірі.

Останнім часом в Україні доволі багато надій покладається на зростання вітчизняного експорту завдяки початку функціонування зони вільної торгівлі з ЄС з 1 січня 2016 р. З початку дії режиму Зони вільної торгівлі український експорт до ЄС зріс на 7%.

Але експортна діяльність в умовах функціонування зони вільної торгівлі з ЄС вимагає від української сторони не просто покращення організації цієї